■ روزنامه فرهنگی - اجتماعی صبح ایران
■ صاحب‌امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران
■ مدیر مسئول: یوسف قوچانی غروی

جام جم

پنجشنبه ۲۵ اردیبهشت ۱۴۰۴ | ۱۷ ذی‌القعده ۱۴۴۶
۲۰ صفحه روزنامه ⊕ ۸ صفحه ضمیمه
سال بیست‌وششم | شماره ۷۰۴۴
Thursday | May 15 | 2025

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱
■ دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۰۰۰ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۴ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰

تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴
چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
شاپا: ISSN1735-3637

■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۲:۰۱	نیمه شب شرعی: ۲۳:۱۱
غروب آفتاب: ۱۹:۰۳	اذان صبح فردا: ۰۳:۲۰
اذان مغرب: ۱۹:۲۳	طلوع خورشید فردا: ۰۴:۵۸

امروز در تاریخ

■ روز بزرگداشت فردوسی
■ غرق شدن کشتی تایتانیک/ ۱۹۱۲

جنجال کاخ پرنده

حرف و حدیث‌ها بر سر قانونی بودن هدیه قطر به ترامپ بالا گرفت

دولت قطر قصد دارد یک جت لوکس بوئینگ ۷۴۷-۸ به ارزش تقریبی ۴۰۰ میلیون دلار به دونالد ترامپ هدیه دهد تا به‌عنوان ایرفورس‌وان موقت استفاده شود و پس از پایان دوره ریاست‌جمهوری‌اش به بنیاد کتابخانه ریاست‌جمهوری ترامپ منتقل شود. این موضوع به دلیل بند «پاداش‌های خارجی» در قانون اساسی آمریکا که دریافت هدایا از دولت‌های خارجی بدون موافقت کنگره را ممنوع می‌کند، جنجال برانگیز شده است. پم باندی، به‌عنوان دادستان کل و یکی از نزدیکان ترامپ، در بررسی قانونی این هدیه نقش داشته و آن را مجاز دانسته است. با این حال، سابقه لابی‌گری او برای قطر این تصمیم را مشکوک کرده و انتقادهایی را برانگیخته است.

رشوه قطر به ترامپ؟

براساس گزارش‌ها، پم باندی به همراه دیوید وارینگتون، وکیل ارشد کاخ سفید، بیانیه‌ای حقوقی تهیه کرده‌اند که نشان می‌دهد پذیرش این هواپیما از نظر قانونی مشکلی ندارد. آنها استدلال کرده‌اند که هواپیما به نیروی هوایی آمریکا اهدا می‌شود، نه به شخص ترامپ. دیگر این‌که پس از پایان دوره ریاست‌جمهوری، مالکیت آن به بنیاد کتابخانه ریاست‌جمهوری ترامپ منتقل خواهد شد، بنابراین هدیه‌ای شخصی به رئیس‌جمهور محسوب نمی‌شود و بالاخره این‌که این هدیه مشروط به انجام اقدام رسمی خاصی نیست، پس مصداق رشوه نیست. پم باندی هفته گذشته یک یادداشت حقوقی در این مورد به دفتر مشاور کاخ سفید ارائه کرده بود، آن هم پس از آن‌که وارینگتون از او درباره قانونی بودن پذیرش این هدیه توسط وزارت دفاع پرس‌وجو کرد.

یک هدیه مشکوک جاسوسان دست به کارند

منتقدان، از جمله چاک شومر (رهبر اقلیت سنا) و کریس مورفی (سناتور دموکرات)، این هدیه را مصداق «رشوه» و «نفوذ خارجی» دانسته‌اند. شومر با طعنه گفته: «هیچ چیز مثل ایرفورس‌وان اهدایی قطر، شعار «اول آمریکا» را نشان نمی‌دهد!» باندی در سال ۲۰۱۳، زمانی که دادستان کل فلوریدا بود ۲۵ هزار دلار کمک مالی از بنیاد خیریه دونالد ترامپ دریافت کرد. در همان زمان، دفتر او در حال بررسی پیوستن به پرونده‌ای علیه دانشگاه ترامپ به اتهام کلاهبرداری بود اما پس از دریافت کمک مالی، از این پرونده کنار کشید.

این موضوع باعث شده که برخی تصمیم‌گیری‌های او در مورد ترامپ را مشکوک به جانبداری بدانند. برخی کارشناسان، مانند جولیت کایم، تحلیلگر امنیتی شبکه سی‌ان‌ان، هشدار داده‌اند که پذیرش هواپیما از یک دولت خارجی، برای استفاده رئیس‌جمهور می‌تواند خطرات امنیتی، از جمله احتمال نصب تجهیزات جاسوسی، به همراه داشته باشد.

هدیه قطر و کاسبی فرزندان ترامپ

همزمان با این هدیه، سازمان ترامپ که توسط فرزندان او اداره می‌شود، اخیرا قراردادی ۵/۵ میلیارد دلاری برای ساخت یک زمین گلف در قطر با همکاری قطر دیار، شرکت وابسته به صندوق ثروت ملی قطر، امضا کرده است. این معامله، که اولین قرارداد خارجی بزرگ سازمان ترامپ در دوره دوم ریاست‌جمهوری اوست، سؤالاتی درباره تأثیرگذاری منافع تجاری خانواده ترامپ بر سیاست خارجی آمریکا مطرح کرده است. برخی تحلیلگران معتقدند که هدیه هواپیما ممکن است بخشی از تلاش قطر برای تقویت روابط با دولت ترامپ باشد، به‌ویژه پس از تنش‌های دوره اول ریاست‌جمهوری او، یعنی زمانی که ترامپ از محاصره قطر توسط کشورهای عربی حمایت کرد. هرچند بعدا موضع خود را تغییر داد و از قطر تمجید کرد.

برش

زنی که لابی‌گر قطر است

پم باندی در سال‌های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ به‌عنوان لابی‌گر ثبت‌شده برای دولت قطر فعالیت و از طریق شرکت Ballard Partners، ماهانه ۱۱۵ هزار دلار برای لابی‌گری در کنگره دریافت می‌کرد. فعالیت او عمدتا بر مسائل مبارزه با قاچاق انسان در آستانه جام جهانی ۲۰۲۲ قطر متمرکز بود. او در نوامبر ۲۰۱۹ به‌طور موقت از این فعالیت کناره‌گیری کرد تا در تیم حقوقی دفاع از ترامپ در اولین استیضاح او (مربوط به اتهامات تعامل با اوکراین) شرکت کند اما پس از پایان استیضاح در مارس ۲۰۲۰ دوباره به لابی‌گری برای قطر بازگشت. این سابقه باعث شده که برخی منتقدان، از جمله نورم آیزن، وکیل سابق کاخ سفید، تصمیم باندی برای تأیید قانونی هدیه هواپیما را به دلیل تضاد منافع زیر سؤال ببرند. آیزن معتقد است که این هدیه احتمالا بزرگ‌ترین هدیه‌ای است که یک رئیس‌جمهور آمریکا از یک دولت خارجی دریافت کرده و نقض آشکار بند پاداش‌های خارجی است.

یادداشت

سردار حسین رحیمی | رئیس پلیس امنیت اقتصادی فراجا

قاچاق کالا لقمه‌ای گلوگیر

پدیده قاچاق کالا از دیرباز توسط سودجویان و سوداگران اقتصادی برای کسب سودهای بادآورده در کشورهای مختلف انجام می‌شده و همچنان نیز در حال انجام است. قاچاق کالا اگرچه در طیف محدود، می‌تواند سودهای آنچنانی برای معدودی از افراد به‌همراه داشته باشد ولی بدون شک این پدیده شوم و نامبارک در طیف گسترده، مشکلات متعدد و مختلفی ازجمله مشکلات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، بهداشتی را به‌همراه دارد. کالای قاچاق اغلب فاقد استانداردها و کیفیت‌های مطلوب و لازم است. از این رو علی‌رغم این‌که ممکن است این کالاها از قیمت پایین‌تری برخوردار باشد ولی درواقع به هیچ عنوان به‌صرفه نیست؛ چراکه خیلی زود کارایی خود را از دست می‌دهد و به کالایی بلااستفاده تبدیل می‌شود. در بررسی‌های صورت‌گرفته مشخص شده که کالاهای قاچاق فاقد استانداردهای لازم است؛ مثلا کالاها و لوازم الکتریکی که به صورت غیرمجاز و قاچاق وارد کشور می‌شود، مصرف بالای برق را در پی داشته و موجب افزایش ناترازی در شبکه برقی کشور می‌شود. از این رو می‌توان اذعان داشت که کالای قاچاق ضربات متعدد بسیاری را به مردم وارد می‌کند و هزینه‌های بسیاری را برای کشور به همراه دارد. لذا کسانی که برای کسب سود و منفعت شخصی خود به سوداگری کالای قاچاق روی می‌آورند در حقیقت به کشور و مردم خود خیانت می‌کنند و بدون شک دیر یا زود مشکلاتی که به‌واسطه اقدامات مجرمانه‌شان (قاچاق کالا) ایجاد کرده‌اند، دامن آنان را خواهد گرفت. نباید فراموش کنیم که مرگ همیشه برای همسایه نیست بلکه انسان به طور حتم تاوان کارهای خود را خواهد دید. بدون شک وقتی اقتصاد کشور ها دچار رکود و نقصان شود، دود آن به چشم تمام افراد جامعه خواهد رفت و هیچ‌کس نمی‌تواند خود را از این قاعده و حقیقت مستثنی بداند. در مقابل اگر در راستای شکوفایی و رشد اقتصادی کشور تلاش نماییم، به طور حتم برکات و حسنات آن در زندگی همه افراد جامعه جاری و ساری شده و همه از خوبی‌های آن برخوردار خواهند شد. از این رو مسأله قاچاق ضربه زدن به اساس و بنیان اقتصادی کشور و درواقع به منزله از بین بردن تولید کشور محسوب می‌شود و نباید فراموش کرد که تولید، اساس اقتصاد محسوب می‌شود. متاسفانه شاهد هستیم که قاچاق کالا بیش از هر بخشی، تولید کشور را با مشکل مواجه می‌سازد و موجبات بیکاری و تعطیلی واحدهای تولیدی و کارخانجات را به همراه دارد. مادامی که تولید با رکود مواجه شود، بیکاری و به دنبال آن مشکلات بعدی اقتصادی را شاهد خواهیم بود. از این رو قاچاق کالا درحقیقت خیانت در حق کشور است و قاچاقچیان کالا دانسته یا ندانسته و خواسته یا ناخواسته در زمین دشمنان بازی می‌کنند. آنها علیه مردم خود به میدان آمده‌اند و آب به آسیاب دشمنان می‌ریزند. قاچاق کالا، ویروس کشنده‌ای است که آرام آرام اقتصاد کشور را ضعیف و درنهایت زمینگیر می‌کند و با زمینگیر و ضعیف شدن اقتصاد کشور، سایر حوزه‌های اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و... جامعه نیز با مشکلات متعدد روبه‌رو خواهد شد. لذا قاچاق کالا شاید در ظاهر موضوعی ساده و پیش پا افتاده به نظر برسد ولی ورود کالای قاچاق، هرچند به صورت خرد و کم، درنهایت می‌تواند بنیان و اساس اقتصاد کشور را متزلزل سازد. نباید فراموش کنیم که قاچاق کالا لقمه‌ای گلوگیر است که به سرانجام مطلوب ختم نمی‌شود؛ چراکه بارکج به سرانجام نمی‌رسد.

پیشخوان

بازگشت به جنایت خانوادگی

«جاهای تاریک»؛ سفر به اعماق گذشته پررمز و راز یک خانواده

نویسنده: گیلین فلین
مترجم: مهدی فیاضی‌کیا
نشر: چترنگ
سال انتشار: ۱۴۰۳

«جاهای تاریک» رمانی جنایی و روان‌شناختی است که با روایتی پرتعلیق و تاریک، خواننده را به اعماق گذشته پر از رمز و راز یک خانواده می‌برد. داستان درباره لیبی دی است، زنی که در کودکی شاهد قتل عام خانواده‌اش بوده و برادرش، بن برای این جنایت، محکوم شده است.

حالا پس از سال‌ها، لیبی که با مشکلات مالی و روانی دست‌وپنجه نرم می‌کند، با گروهی از علاقه‌مندان به پرونده‌های جنایی روبه‌رو می‌شود که معتقدند بن بی‌گناه است. این مواجهه، لیبی را وادار می‌کند تا گذشته تلخ خود را دوباره بررسی کند. فلین استاد خلق شخصیت‌های پیچیده و خاکستری است. لیبی شخصیتی چندلایه دارد؛ او نه قهرمان است و نه قربانی صرف بلکه انسانی آسیب‌دیده و واقعی به نظر می‌رسد. داستان از سه زاویه روایت می‌شود و این ساختار چندوجهی، به‌تدریج قطعات پازل را کنار هم می‌چیند. فلین با توصیفات دقیق و فضای سنگین، حس اضطراب و ناامنی را به‌خوبی منتقل می‌کند. صحنه‌های خشونت‌بار و جزئیات زندگی در حاشیه، به داستان عمق می‌دهد.

درجهت عکس

چین بهاره

برداشت برگ سبز چای در استان‌های گیلان و مازندران هرساله در سه چین بهاره، تابستانه و پاییزه صورت می‌گیرد. چین بهاره از اوایل اردیبهشت، تابستانه از نیمه دوم خرداد و چین پاییزه از شهریور آغاز و تا پایان مهرماه به اتمام می‌رسد.

عکس: رویترز

حیات‌وحش

فریب جوجه کرکس

■ یک باغ‌وحش در نیویورک با ترفندی برای بزرگ کردن یک جوجه از عروسک دستی به شکل کرکس شاهی استفاده می‌کند.

کیوآرکد را اسکن کنید

جهان

ثبت آتشفشان

■ آتشفشان کانلاون در جزیره نگروس فیلیپین فوران کرده و توده‌ای از خاکستر را تا ارتفاع سه کیلومتری به آسمان فرستاده است.

کیوآرکد را اسکن کنید

حادثه

فرار از مرگ

■ ویدئویی هولناک لحظه نجات معجزه‌آسای یک راننده خودرو را در جاده‌ای بین‌شهری ثبت می‌کند که از ریزش صخره‌ای نجات یافت.

کیوآرکد را اسکن کنید

ورزش

رسوایی در آمریکا

■ کشتی‌گیر نام‌آشنای آمریکایی و دارنده مدال طلای المپیک، درجریان یک عملیات پلیسی مرتبط با روسپی‌گری در ایالت اوهایو بازداشت شد.

کیوآرکد را اسکن کنید

دوردنیا

زندانی به وسعت اروپا

انفجار جمعیت زندان‌ها در اتحادیه اروپا؛ پشت میله‌ها چه می‌گذرد؟

بر پایه تازه‌ترین داده‌های یورواستات (اداره آمار کمیسیون اتحادیه اروپا)، در سال ۲۰۲۳ میلادی نزدیک به ۴۹۹ هزار زندانی در اتحادیه اروپا وجود داشته است. این رقم نسبت به سال پیش از آن، افزایشی ۳/۲ درصدی را نشان می‌دهد.

مقام‌های مسئول پیش‌بینی می‌کنند که به‌دلیل دگرگونی‌های سیاسی، جمعیت زندانیان ممکن است بین سال‌های ۲۰۲۳ تا ۲۰۲۷ تا ۲۰۰ درصد افزایش یابد.

ایدیل آیدین‌اوغلو، مدیر بخش منطقه‌ای در سازمان بین‌المللی اصلاحات کیفری اعلام کرد که «جمعیت زندانیان در اروپا، به‌ویژه پس از پایان یافتن تدابیر دوران پساکرونا، در حال افزایش است.»

او در ادامه توضیح می‌دهد که «عوامل متعددی به سیاست‌ها یا قوانین ناکارآمد یا ناهماهنگ برمی‌گردد که نتیجه‌اش افزایش تعداد زندانیان است.» در بازه زمانی بین سال‌های ۱۹۹۳ تا ۲۰۲۳، بالاترین جمعیت زندانیان در سال ۲۰۱۲؛ یعنی ۵۵۳ هزار نفر، ثبت شده است. در سال ۲۰۲۳، از هر پنج زندانی در اتحادیه اروپا، یک نفر در کشور محل بازداشت، شهروند خارجی بوده است.

پرزندانی‌ترین کشورهای اروپا

در میان کشورهای اتحادیه اروپا در سال ۲۰۲۳، بیشترین نرخ زندانی به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر مربوط به لهستان با نرخ ۲۰۳ نفر بوده است. پس از آن، مجارستان با ۱۸۷ و جمهوری چک با ۱۸۱ نفر در رتبه‌های بعدی قرار دارند. در مقابل، کمترین نرخ زندانی در فنلاند با ۵۳ نفر به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر ثبت شده است؛ پس از آن هلند با ۶۶ و اسلوونی با ۶۸ نفر در جایگاه‌های بعدی قرار دارند.

ازدحام در ندامتگاه

در سال ۲۰۲۳، ۱۴ کشور عضو اتحادیه اروپا دارای ظرفیت اضافه یا «سلول‌های خالی» بودند، اما ۱۳ کشور مشکل ازدحام جمعیت در زندان‌ها را داشتند. ازدحام زمانی رخ می‌دهد که تعداد زندانیان از ظرفیت طراحی‌شده زندان فراتر رود. در قبرس، درصد پر بودن زندان‌ها به ۲۲۶/۲ درصد رسیده است که بیشترین میزان ازدحام به حساب می‌آید؛ پس از آن فرانسه با ۱۲۲/۹ و ایتالیا با ۱۱۹/۱ درصد قرار دارند. در مقابل، کمترین نرخ پر بودن زندان‌ها در استونی با ۵۶/۲ درصد، لوکزامبورگ با ۶۰/۸ و بلغارستان با ۶۷/۷ درصد ثبت شده است. ازدحام زندان‌ها هم بر وضعیت زندانیان و هم بر کارکنان تأثیر منفی دارد و منجر به افزایش خشونت، فرسودگی شغلی و کاهش کنترل در داخل زندان می‌شود.

برای نمونه، در اسپانیا گفته می‌شود که ازدحام بیش‌ازحد موجب شده باندهای جنایتکار در داخل زندان‌ها آزادی عمل بیشتری داشته باشند.

در اسلوونی، دسترسی به خدمات درمانی به‌شدت مختل شده و لغو ۱۴۱۶ مورد اسکورت زندانی به دادگاه در سال ۲۰۲۳، سبب تأخیرهای جدی در روند دادرسی شده است، چراکه منابع موجود توان پاسخگویی نداشته‌اند.

زندان‌های اسلوونی نیز با افزایش درگیری میان زندانیان مواجه بوده‌اند؛ به طوری که به‌گزارش سازمان بین‌المللی اصلاحات کیفری، تعداد این حوادث از ۲۰۷ مورد در سال ۲۰۲۰ به ۳۱۴ مورد در سال ۲۰۲۳ رسیده است.